

формує державний фонд розвитку лісового господарства відповідно до Указу Президента «Про додаткові заходи щодо розвитку лісового господарства, раціонального природокористування та збереження об'єктів природно-заповідного фонду» [5]. Крім того, зростання податкового навантаження має бути поступовим і враховувати реальний фінансовий стан суб'єктів господарювання.

Список використаних джерел: 1. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законів України щодо стимулювання утворення та діяльності сімейних фермерських господарств: Закон України від 10.07.2018 №2497-VIII. 2. Податковий кодекс України. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755_17/. 3. Публічний звіт Державного агентства лісових ресурсів України за 2017 рік. URL: <https://drive.google.com/file/d/1qA9UoZJaqYpial6ej8N3gVvw3bA5uID/view>. 4. Москаль Г. Лісовий маразм наближає катастрофу. URL: <https://agroinsider.com.ua/2018/09/26/lisovij-marazm-nablizhaye-katastrofu/>. 5. Про додаткові заходи щодо розвитку лісового господарства, раціонального природокористування та збереження об'єктів природно-заповідного фонду: Указ Президента від 21.11.2017 № 381/2017.

УДК 336.22

Т. В. Клименко, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

РОЛЬ ПОДАТКОВОГО АДМІНІСТРУВАННЯ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ

Ключові слова: податкова політика, податкове адміністрування, податкове консультування, фіскальні органи.

Важливою умовою економічного зростання держави є стабільність фінансової системи в умовах постійного впливу факторів внутрішнього та зовнішнього походження. У свою чергу, фінансова стійкість залежить від ефективності податкової політики як сукупності заходів у економічній і правовій сферах, які здійснюються державою для формування дієвої податкової системи, яка сприятиме наповненню бюджетів усіх рівнів податковими надходженнями, необхідними для задоволення суспільних потреб і забезпечення соціально-економічного розвитку держави загалом та окремих її регіонів.

Податкова політика реалізується на основі відповідного інструментарію податкового механізму, що дає змогу досягти макроекономічні цілі держави. Вплив податкової політики на соціально-економічний розвиток держави проявляється в наступному:

- держава цілеспрямовано впливає на національну економіку, регулює величину та структуру ВВП;
- вплив на антициклічний розвиток національної економіки шляхом регулювання попиту і пропозиції (стимулювання у фазі депресії та обмеження у фазі піднесення);
- регулювання кругообігу капіталу шляхом впливу на інвестиційну активність (зокрема, із застосуванням пільгового оподаткування або звільнення від оподаткування);
- вплив на структуру суспільного відтворення шляхом створення прийнятних умов для нарощування капіталу у стратегічно важливих галузях економіки;
- регулювання особистого споживання та платоспроможного попиту населення шляхом повного або часткового звільнення від оподаткування окремих видів доходів, встановлення соціальної пільги тощо.

Сутність податкової політики можна розкрити через принципи, на яких має ґрунтуватися її реалізація: загальні (зумовлені діалектичним методом пізнання та розвитку теорії фінансів і оподаткування; гнучкості; еволюційності; узгодження інтересів суб'єктів податкових відносин); методологічні (правової обґрунтованості; системного підходу; ефективності; рівності та справедливості; відкритості); специфічні (стимулювання інвестиційної активності; соціальної справедливості; обов'язковості; пропорційності та рівнозначності; стабільності); податкового адміністрування (партнерства; субсидіарності; мобільності; законності; податкового контролю).

Зауважимо, що податкова політика має бути спрямована на стимулювання процесів накопичення та раціонального використання національного багатства, сприяти узгодженню інтересів держави і суспільства.

Ефективність податкової політики не можлива без якісного податкового адміністрування, що поєднує систему податкового менеджменту та контролю. У Податковому кодексі України в пп. 14.1.1 надано тлумачення сутності адміністрування податків, зборів, митних платежів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та інших платежів відповідно до законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, як «сукупності рішень та процедур контролюючих органів і дій їх посадових осіб, що визначають інституційну структуру податкових та митних відносин, організують ідентифікацію, облік платників податків і платників єдиного внеску та об'єктів оподаткування, забезпечують сервісне обслуговування платників податків, організацію та контроль за сплатою податків, зборів, платежів відповідно до порядку, встановленого законом» [1].

Погоджуємося з професором Т. Кравцовою, що за своєю юридичною природою податкове адміністрування є системоутворюючим правовим інструментом оподаткування, який складається з таких елементів: 1) суб'єктів, тобто органів виконавчої влади, на яких покладено реалізацію податкової політики, та платників податків; 2) об'єкта – сфери справляння податків і зборів, що перебуває під організуючим впливом держави; 3) адміністративної процедури, яка регламентується фінансово-правовими нормами щодо проведення державної податкової політики; являє собою правовий порядок реалізації суб'єктом владних управлінських функцій та через який реалізуються численні прямі та зворотні зв'язки між суб'єктами й об'єктом [2].

Професор К. Проскура при розкритті змісту податкового адміністрування наголошує на тому, що платник податків вступає у відносини з державою, в особі уповноважених органів, а його дії піддаються управлінському впливу, тобто такі дії стають результатом управлінської діяльності відповідних державних органів (зокрема, уряду, який встановлює податки і збори, або органу, який встановлює форму податкової звітності та визначає рахунок для зарахування коштів). Науковець наголошує, що управління податковими відносинами – це насамперед створення особливого середовища, в якому платники виявляють бажання сплачувати податки добровільно (у тому числі шляхом спрощення звітування про сплату податків) [3].

Добровільна сплата забезпечується проведенням нормотворчої, інформаційної, роз'яснювальної, аналітичної, просвітницької роботи. Стягнення податків здійснюється за умов застосування способів податкового контролю (реєстрація платників податків та ведення їх обліку, приймання та обробка звітності, облік надходжень та нарахованих сум, інформаційно-аналітичне забезпечення контролюючих органів, контроль за своєчасним надходженням платежів, перевірки та звірки відповідно до вимог Податкового кодексу України, апеляційне узгодження податкових зобов'язань (адміністративне та судове), реалізація матеріалів податкових перевірок) [2].

Відзначимо важливе місце у відносинах між платником податків та відповідним контролюючими органами консультативної роботи (масово-роз'яснювальна робота, надання податкових консультацій в індивідуальних випадках, тлумачення податкового законодавства), яку згідно із законодавством мають виконувати ці органи [3].

Враховуючи вищевказане, можна виділити сукупність функцій системи податкового адміністрування. Основними функціями, які безпосередньо впливають на реалізацію процесу адміністрування, є: фіскальна (зумовлює мету адміністрування); регулююча (спрямована на вирішення за допомогою механізмів адміністрування завдань державної політики); контрольна (забезпечує своєчасність і повноту податкових надходжень до бюджетів усіх рівнів). Поряд з цим доцільно визначити й похідні функції податкового адміністрування, зокрема: аналітичну, планування та прогнозування, організаційну, координаційну, управління ризиками, консультативну, облікову, інформаційну, адміністрування заборгованості, юридичне супроводження, апеляційну, організаційно-розпорядчу [4].

За результатами дослідження виявлено, що в сучасних умовах розвитку національної економіки податкове адміністрування має бути спрямоване не тільки на формування дохідної частини бюджетів різних рівнів, а й на створення прийнятних умов для фізичних осіб та суб'єктів господарювання для виконання ними своїх податкових зобов'язань. Ефективне податкове адміністрування передбачає дотримання взаємоузгодженості прав платників податків і держави, в особі уповноважених органів, на основі принципів справедливості та неупередженості, взаємної довіри й партнерства.

Список використаних джерел: 1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 №2755-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n256>. 2. Кравцова Т. М. Адміністрування податків як системоутворюючий правовий інструмент оподаткування. *Приватне та публічне право*. 2017. № 1. С. 54-67. 3. Проскура К. П. Податкове адміністрування в Україні в посткризовий період: ефективність та напрями модернізації: монографія. Київ: ТОВ «Емкон», 2014. 376 с. 4. Хомутенко В. П., Луценко І. С., Хомутенко А. В. Адміністрування податків, зборів, платежів: [навч. посіб.] / за заг. ред. В. П. Хомутенко. Одеса: Атлант, 2015. 314 с.

УДК 657

О. В. Костюнік, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту

Ю. О. Шуба, студентка

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРИХОВУВАННЯ ПОДАТКІВ В УКРАЇНІ

Ключові слова: податки, податкова система, реформування, бюджет, підприємство, мінімальна заробітна плата, приховування податків.

Глобальний розвиток ініціював необхідність переосмислення пріоритетів суспільного життя відповідно до викликів третього тисячоліття, оскільки світ збільшує нерівність між багатими та бідними верствами населення.

Приховані податки, на наш погляд, – це податкові надходження, які не належним чином ідентифіковані або юридично приховані. Вони утворюють додаткові витрати на управління, зменшуючи рівень добробуту, але вони не є юридично описаними механізмами їх збирання та офіційно не визнаються такими. Відповідно, приховані податки не відповідають принципу визначеності, оскільки вони мають принаймні одну з таких характеристик: не мають чітко вираженої форми для платників податків; не висвітлюються в офіційній статистиці; для них немає наявного чи недосконалого механізму, закріпленого в законі; вони мають елементи таємності на осіб, за рахунок яких сплачується.

Щоб визначити складові механізму приховування податків в Україні (рис.), треба провести аналіз останніх змін у податковій сфері. Таким чином, щоб оптимізувати оподаткування урядом України у 2016-2017 роках, було зменшено кількість податків та зборів та проголошено курс на децентралізацію, включаючи податки.

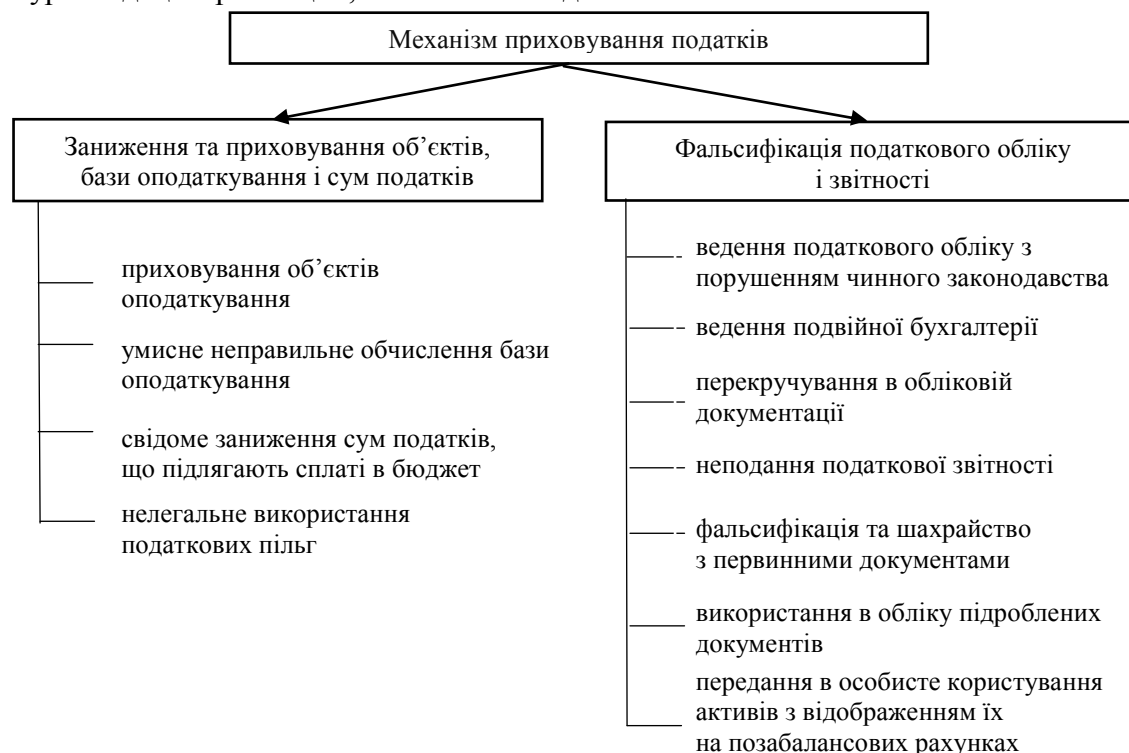

Рис. Механізм приховування податків